

“Sievietes Jaunajā Derībā: ieskats Vidējo austrumu kultūrā” Kenets E. Beilijs

(angl. Women in the New Testament: A Middle Eastern Cultural View
By Kenneth E. Bailey) žurnāls “Theology Matters”, Vol 6, No1, 2000

Divi cilvēki tiek saukti par tādiem „kas ieņem cienīgu vietu starp apustuļiem” . Šī raksta interese ir fokusēta uz vārdu „Jūniju” , kas ir Grieķu personvārda pirmās deklinācijas akuzatīva vienskaitlis. Diemžēl tieši šis akuzatīvs var būt gan vīriešu, gan sieviešu dzimtē. Līdz ar to ir jautājums: Kāds ir vārda „Jūniju” nominatīvs? Pirmā deklinācija pieļauj divas iespējas : 1) sieviešu dzimtes nominatīvs „IOUNIA”. Tad tas nozīmē, ka Pāvils sūta sveicienu vīrietim un sievietei, abiem apustuļiem, iespējams vīram un sievai, tāpat kā Priskillai un Akvilam; 2) vīriešu dzimtes nominatīvs „IOUNIAS”. Tad tas nozīmē, ka Pāvils sūta sveicienus dieviem vīriešiem.

Apskatīsim Baznīctēvu liecības par šo tekstu.

Spreidzot par šo tekstu, baznīctēvs Krizostoms sacījis: „Būt pa apustuļi ir kaut kas lielisks. Bet ieņemt cienījamu vietu starp apustuļiem tikai padomājiet, cik brīnišķīga tā ir slavas dziesma. Patiesi, cik lielai ir jābūt šīs sievietes gudrībai, ka viņa ir atzīta par apustules titula vērtīgu.”¹ Junian arī bija sieviešu dzimtē Aleksandrijas Origēnam, Hieronīmam, un citiem. Kā sacījusi katoļu teoloģe Bernadette Brooten, līdz pat 13.gs. beigām nav iespējams atrast nevienu latīņu komentāru par Romiešu vēstuli, kurā šis vārds būtu tulkots vīriešu dzimtē.

Pirmā ievērojamā pāreju no Junia un Junias veica Faber Stapulensis raktot Parīzē 1512.gadā. Viņa darbs iespaidoja Lutera komentārus romiešu vēstulei. Lutera ieviesa vīriešu dzimtes tulkojumu Junias vācu Bībeles tulkojumā, kas savukārt iespaidoja pārējos Bībeles tulkojumus. Taču teorētiski no akuzatīva atvasinātais vārds nominatīvā „Junias” nekad nav atrasts nevienā Latīņu un Grieķu tekstā. Savukārt sieviešu vārds „Junia” parādās vairāk kā 250 reizes. Tas nozīmē, ka pēc analogijas, atrodot Bībelē vārdu Marija akuzatīva formā „Mariju” varētu iztulkot vīriešu dzimtē kā Marijs. Un apgalvot, ka tas attiecas uz vīrieti. Tas ir iespējams, ja vien var atrast vēl kādu tekstu, kas apstiprina, ka Marijs tiek lietots vīriešu dzimtē.

Ir skaidrs, ka starp 13.gs. un 16.gs. vārds pazīstams Austrumu un Rietumu baznīcās kā sieviešu vārds, pārtapa par vīriešu vārdu Rietumu

¹St.Johan Crysostom Homily XXXI on Rom. xvi. 5.

baznīcā. Austrumu baznīcā šis vārds sieviešu dzimtē saglabājās līdz pat 19.gs. Pārmaiņas abos gadījumos notika bez kāda pamatojuma.²

No angļu valodas tulkoja Ieva Zeiferte

² B. Brooten, "Junia...Outstanding among the Apostles" (Romans 16:7) in *Women Priests: A Catholic Commentary on the Vatican Declaration*, eds L. and A. Swidler, Paulist Press, New York 1977, p 141. citēts pie Kenneth E. Bailey „Women in the New Testament: A Middle Eastern Cultural View” *Theology matters A Publication of Presbyterians for Faith, Family and Ministry* Vol 6 No 1 • Jan/Feb 2000